

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 159g/2021

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 4 alin. (1) literele g), i) și j) din
Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor nr. 178 din 25 iulie 2014
(*sanționarea disciplinară a judecătorilor pentru încălcarea, din motive
imputabile judecătorului, a termenelor de îndeplinire a acțiunilor de procedură*)

CHIȘINĂU

4 noiembrie 2021

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Dumitru Avornic, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 9 iulie 2021,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 4 noiembrie 2021, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 4 alin. (1) literele g), i) și j) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor nr. 178 din 25 iulie 2014, ridicată de dna Marina Rusu (Curtiș), parte în dosarul de contencios administrativ nr. 3-202/20, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională, în baza articolului 135 alin. (1) lit. g) din Constituție, de un complet de judecată (format din dnii Vladislav Clima, Ion Muruianu, și dna Ecaterina Palanciuc) din cadrul Curții de Apel Chișinău.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 192 din 20 mai 2017, dna Marina Rusu (Curtiș) a fost numită în funcția de judecător la Judecătoria Cahul, până la atingerea plafonului de vârstă.

4. Pe 15 ianuarie 2019, Consiliul Superior al Magistraturii prin Hotărârea nr. 20/1, a desemnat-o pe dna Marina Rusu (Curtiș) pentru exercitarea atribuțiilor judecătorului de instrucție de bază la Judecătoria Cahul în perioada de imposibilitate a magistratului Leonid Turculeț de a exercita această funcție.

5. În perioada 24 septembrie - 7 noiembrie 2019, în adresa Consiliului Superior al Magistraturii au parvenit mai multe sesizări cu privire la faptul că dna judecător Marina Rusu (Curtiș) tergiversează examinarea cauzelor.

6. Pe 21 noiembrie 2019, Inspekția Judiciară din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii a întocmit un raport în care a indicat că există o bănuială rezonabilă că dna judecător Marina Rusu (Curtiș) a comis abaterea disciplinară prevăzută de articolul 4 alin. (1) literele g), i) și j) din

Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor nr. 178 din 25 iulie 2014. Raportul în discuție a fost prezentat Colegiului disciplinar din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii.

7. Pe 21 februarie 2020, plenul Colegiului disciplinar a adoptat Hotărârea nr. 5/2, prin care a încetat procedura disciplinară intentată în privința dnei judecător Marina Rusu (Curtiș). La Hotărârea citată, dl Pavel Midrigan a formulat o opinie separată.

8. Pe 10 august 2020, dna inspector-judecător Diana Ioniță a contestat Hotărârea plenului Colegiului disciplinar, solicitând anularea acesteia și aplicarea sancțiunii disciplinare față de dna judecător Marina Rusu (Curtiș).

9. Pe 6 octombrie 2020, plenul Consiliului Superior al Magistraturii a adoptat Hotărârea nr. 227/24, prin care a admis contestația depusă și a dispus aplicarea sancțiunii disciplinare sub formă de avertisment față de dna judecător Marina Rusu (Curtiș).

10. Pe 2 decembrie 2020, dna judecător Marina Rusu (Curtiș) a contestat Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii la Curtea de Apel Chișinău solicitând anularea acesteia.

11. În cadrul ședinței de judecată din 28 iunie 2021, dna Marina Rusu (Curtiș) a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 4 alin. (1) literele g), i) și j) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor nr. 178 din 25 iulie 2014.

12. Prin Încheierea din aceeași dată, Curtea de Apel Chișinău a admis cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

13. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 116
Statutul judecătorilor

„(1) Judecătorii instanțelor judecătorești sunt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii.

[...]

(6) Sancționarea judecătorilor se face în conformitate cu legea.

[...]”

14. Prevederile relevante ale Legii cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor nr. 178 din 25 iulie 2014 sunt următoarele:

Articolul 4
Abaterile disciplinare

„(1) Constituie abatere disciplinară:

[...]

g) **încălcarea, din motive imputabile judecătorului, a termenelor de îndeplinire a acțiunilor de procedură, inclusiv a termenelor de redactare a hotărârilor judecătorești și de transmitere a copiilor acestora participanților la proces, dacă aceasta a afectat în mod direct drepturile participanților la proces sau ale altor persoane;**

[...]

i) **încălcarea normelor imperative ale legislației în procesul de înfăptuire a justiției;**

j) **neîndeplinirea sau îndeplinirea cu întârziere sau necorespunzătoare a unei obligații de serviciu, fără o justificare rezonabilă, dacă aceasta a afectat în mod direct drepturile participanților la proces sau ale altor persoane;**

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autoarei excepției de neconstituționalitate

15. Autoarea excepției de neconstituționalitate consideră că legislatorul nu a stabilit criterii care ar permite autorităților care aplică prevederile contestate să diferențieze faptele ce constituie abateri disciplinare. De asemenea, autoarea excepției consideră că dispozițiile contestate permit clarificarea laturii obiective a abaterilor disciplinare la discreția autorităților care le aplică. Având în vedere că marja discreționară a autorităților în aprecierea comportamentelor care constituie abateri disciplinare este nejustificat de largă, acest fapt creează o stare de incertitudine pentru judecători.

16. Potrivit autoarei excepției de neconstituționalitate, dispozițiile contestate contravin articolelor 1 alin. (3), 23 și 116 alin. (1) și (6) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

17. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

18. Curtea observă că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de dna Marina Rusu (Curtiș), parte în dosarul de contencios administrativ nr. 3-202/20, pendinte la Curtea de Apel Chișinău. Curtea reține că sesizarea este formulată de un subiect căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

19. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor nr. 178 din 25 iulie 2014, ține de competența Curții Constituționale.

20. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolul 4 alin. (1) literele g), i) și j) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor. Curtea admite că prevederile contestate sunt aplicabile la soluționarea cauzei.

21. Curtea constată că prevederile contestate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate din perspectiva criticilor prezentei sesizări.

22. Autoarea sesizării consideră că prevederile contestate contravin articolelor 1 alin. (3) [*preeminența dreptului*], 23 [*claritatea legii*] și 116 alineatele (1) și (6) [*independența judecătorilor*] din Constituție.

23. Curtea a notat în jurisprudența sa că articolul 1 alin. (3) din Constituție nu poate fi analizat în mod individual, ci poate interveni dacă este constatată aplicabilitatea unei prevederi din Constituție (a se vedea DCC nr. 115 din 15 iulie 2021, § 19). Cu privire la pretinsa încălcare a articolului 23 din Constituție, Curtea precizează că acesta nu are o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabil, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale (*ibidem*).

24. Cu privire la incidența articolului 116 alineatele (1) și (6) din Constituție, Curtea a observat că autoarea excepției nu a motivat în ce măsură norma contestată afectează independența judecătorilor. Curtea a reținut că simpla trimitere la această prevedere constituțională nu poate fi considerată o critică de neconstituționalitate. Dacă ar proceda la examinarea fondului sesizărilor formulate de o asemenea manieră, Curtea Constituțională s-ar substitui autorilor lor în invocarea argumentelor de neconstituționalitate, fapt care ar echivala cu un control din oficiu (a se vedea DCC nr. 109 din 13 iulie 2021, § 24 și jurisprudența citată acolo).

25. Așadar, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 4 alin. (1) literele g), i) și j) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor nr. 178 din 25 iulie 2014, ridicată de dna Marina Rusu (Curtiș), parte în dosarul de contencios administrativ nr. 3-202/20, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 4 noiembrie 2021
DCC nr. 166
Dosarul nr. 159g/2021*